

Filologik ta'limda ijtimoiy-madaniy kompetentsiyalar

Durdona Nodirbek qizi Qambaraliyeva

Ilmiy rahbar: Mavjuda Mardievna Bolibekova

Aniq va ijtimoiy fanlar universiteti

Annotatsiya: Zamonaviy dunyoda til o'rganish nafaqat grammatika va leksikani o'zlashtirish, balki boshqa madaniyatlar va jamiyatlar bilan muloqot qilish qobiliyatini rivojlantirishni ham anglatadi. Filologik ta'limning asosiy maqsadi - talabalarni nafaqat tilni chuqur bilish bilan, balki ijtimoiy-madaniy kompetentsiyalar bilan ham ta'minlashdir. Bu kompetentsiyalar tilni faqat til sifatida emas, balki madaniyat va jamiyatning ajralmas qismi sifatida anglash va qo'llash qobiliyatini o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: madaniy xabardorlik, interkultural muloqot, empatiya, muloqot strategiyalar, kritik fikrlash, autentik materiallar, rol o'ynash va muloqot mashqlari, taqqoslash va tahlil, guruh ishlari va loyihalar, madaniy tadbirlar

Socio-cultural competencies in philological education

Durdona Nodirbek kizi Qambaraliyeva

Scientific supervisor: Majduda Mardievna Bolibekova

University of Exact and Social Sciences

Abstract: Language learning in the modern world means not only mastering grammar and vocabulary, but also developing the ability to communicate with other cultures and societies. The main goal of philological education is to provide students not only with deep knowledge of the language, but also with socio-cultural competences. These competencies include the ability to understand and use language not only as a language, but as an integral part of culture and society.

Keywords: cultural awareness, intercultural communication, empathy, communication strategies, critical thinking, authentic materials, role-playing and communication exercises, comparison and analysis, group work and projects, cultural activities

Ijtimoiy-madaniy kompetentsiyalar turli xil ko'nikma va bilimlar majmuasidan iborat bo'lib, ular tilni muvaffaqiyatli qo'llash uchun zarurdir. Bularga quyidagilar kiradi: Madaniy xabardorlik: Boshqa madaniyatlarning qadriyatlari, urf-odatlar, ijtimoiy normalari va dunyoqarashi haqida chuqur tushunchaga ega bo'lish. Bu nafaqat

bilim, balki bu qadriyatlarni hurmat qilish va ularga moslashish qobiliyatini ham anglatadi.

Interkultural muloqot: Turli madaniyat vakillari bilan muloqot qilishda madaniy farqlarni hisobga olish va moslashuvchanlikni namoyon etish. Bu nafaqat tilni, balki noverbal muloqotni ham o'z ichiga oladi.

Empatiya: Boshqa odamlarning his-tuyg'ularini va nuqtai nazarlarini tushunish va ularga moslashish qobiliyati. Bu samimiy va samarali muloqot uchun juda muhimdir.

Muloqot strategiyalari: Muloqot jarayonida yuzaga keladigan qiyinchiliklarni bartaraf etish uchun turli xil strategiyalardan foydalanish, masalan, so'zlashuvni boshqarish, tushunmovchiliklarni hal qilish va kerakli ma'lumotni olish.

Kritik fikrlash: Ma'lumotni tahlil qilish, baholash va turli nuqtai nazarlarni solishtirish qobiliyati. Bu noto'g'ri ma'lumotlarga berilib ketmaslik va mantiqiy xulosalar chiqarishga yordam beradi. Shuningdek filologik ta'limda ijtimoiy-madaniy kompetentsiyalarni rivojlantirish uchun quyidagi usullar qo'llanilishi mumkin:

Autetik materiallar: Real hayotdagi matnlar, audio va video materiallar o'quvchilarga tilni amaliy qo'llash va boshqa madaniyatlar bilan tanishish imkoniyatini beradi.

Rol o'ynash va muloqot mashqlari: Talabalar turli xil vaziyatlarda tilni qo'llashni o'rganadilar va muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

Taqqoslash va tahlil: Turli madaniyatlarning xususiyatlarini taqqoslash va tahlil qilish orqali talabalar madaniy xabardorlikni oshiradilar.

Guruh ishlari va loyihalar: Guruh ishlari talabalarga hamkorlik qilish, fikr almashish va bir-birlaridan o'rganish imkoniyatini beradi.

Madaniy tadbirlar: Filmlar tomosha qilish, ma'ruzalar tinglash, adabiyotlarni o'qish va boshqa madaniy tadbirlar talabalarni boshqa madaniyatlar bilan tanishtiradi.

Ijtimoiy-madaniy kompetentsiyalar filologik ta'limning muhim qismidir. Ular talabalarga nafaqat tilni o'zlashtirishda, balki globallashtirilgan dunyoda muvaffaqiyatli muloqot qilishda ham yordam beradi. Filologik ta'lim muassasalarida ushbu kompetentsiyalarni rivojlantirishga alohida e'tibor berish kerak. Bu talabalarni kelajakdagi kasbiy faoliyatiga va shaxsiy hayotiga tayyorlashda muhim rol o'ynaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Qodirov B.G., Begimkulov U.Sh., Abduqodirov A.A. "Axborot texnologiyalari". Elektron darslik. 2002
2. Begimkulov U.Sh. Pedagogik ta'limda zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy etishning ilmiy nazariyasi asoslari. Monografiya. -T.: Fan, 2007.
3. Turdiyev N.Sh., Asadov Yu.M. Akbarova S.N., Temirov D.Sh. Umumiy o'rta ta'lim tizimida o'quvchilarning kompetentsiyalarini shakllantirishga yo'naltirilgan

ta'lim texnologiyalari. T.N.Qori Niyoziy nomidagi O'zbekiston pedagogika fanlari ilmiy-tadqiqot instituti, T.: 2015.

4. Sodiqova SH.A. "Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarini ijtimoiy pedagogik faoliyatga tayyorlash:" ped.fan.nom. diss. - Toshkent, 2010.

5. Ma'murov B.B. Bo'lajak o'qituvchilarda akmeologik yondashuv asosida ta'lim jarayonini loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirish tizimi: ped. fan. dok. ... avtoref. - Toshkent, 2018.